

**PRIJEDLOG ZAKONA O UPISNIKU SUDSKIH I
JAVNOBILJEŽNIČKIH OSIGURANJA TRAŽBINA VJEROVNICA
NA POKRETNIM STVARIMA I PRAVIMA**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o upisniku sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine», broj 41/01. – pročišć. tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Razlozi za donošenje Zakona

Temeljno obilježje sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima po kojemu predmet osiguranja ostaje u posjedu dužnika predstavlja u odnosu na klasično založno pravo odnosno prijenos vlasništva radi osiguranja na pokretninama i pravima prednost, jer s jedne strane omogućuje dužniku gospodarsko iskorištavanje predmeta osiguranja, a s druge vjerovnik nije opterećen brigom oko njegova čuvanja i održavanja. Međutim, temeljni problem kod ovih osiguranja je publicitet njihova postojanja i u vezi s time zaštita vjerovnika koji su ta prava stekli, ili trećih osoba koje bi htjele osigurati svoju tražbinu prema istom dužniku.

Osiguranje novčanih tražbina na nekretninama ostvaruje se upisom odgovarajućih oblika osiguranja u zemljišnim knjigama kao javnim knjigama i takvim se upisima osigurava publicitet opterećenja nekretnine pravom u svrhu osiguranja, povjerenje u istinitost njihova sadržaja i zaštita onih koji su poduzimali pravne poslove pouzdajući se u njih. Za određene pokretnine i prava, kao što su brodovi, zrakoplovi, prava industrijskog vlasništva i sl. uvedene su posebni upisnici koji su omogućili da se one tretiraju analogno kao nekretnine.

Pokretnine i prava mogu predstavljati značajan imovinski potencijal sudionika u pravnom i gospodarskom prometu i proširiti njihovu kreditnu osnovu, osobito kada predmeti osiguranja ostaju u njihovom posjedu, te time generirati ekonomski rast. Uvjet je za to da se uvede dodatni instrument upravljanja rizikom na strani vjerovnika i istovremeno zaštite njihovi interesi u odnosu na treće osobe glede postojanja, sadržaja i mogućnosti ostvarenja tih osiguranja, a što je moguće postići odgovarajućim publiciranjem prava kojim je opterećen predmet osiguranja. Javnom evidencijom prava osiguranja na pokretninama i pravima te drugih podataka koji se upisuju u Upisnik prema ovom Zakonu, štite se interesi i trećih osoba – potencijalnih vjerovnika, jer mogu doći do informacije o kreditnoj sposobnosti dužnika.

Da bi se omogućilo postizanje prethodno navedenih ciljeva, a budući u Republici Hrvatskoj ne postoji javna evidencija pokretnina i drugih imovinskih prava na kojima su osnovana osiguranja vjerovnika, kako ona koja se provode u postupku ovrhe (osim u ovršnim spisima tijela koja provode ovrhu), tako ni ona u postupku osiguranja prema Ovršnom zakonu ("Narodne novine 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 i 194/03), smatra se potrebnim donijeti zakon

kojim će se odrediti osnivanje Upisnika sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika, a koja nisu upisana u koju drugu javnu knjigu. Time ujedno otpada potreba oglašavanja ovih prava u "Narodnim novinama", kako je to sada predviđeno, jer se ovaj oblik oglašavanja do sada nije pokazao efikasnim.

Temeljne odrednice Zakona

Zakon uređuje ustrojstvo i sadržaj Upisnika sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretninama i pravima, koja nisu upisana u druge javne knjige, vrste, pretpostavke i učinke upisa te postupak po kojemu se određuju i provode upisi.

Upisnik se vodi pri Financijskoj agenciji u elektroničkom obliku, te bi mrežno i komunikacijski bio povezan sa cijelom Hrvatskom, s obzirom na poslovnu mrežu kojom raspolaže FINA. Unosom prava osiguranja tražbine bez obzira na lokalitet u Hrvatskoj osigurao bi se istovremen unos i upis u središnjem registru, tako da bi bio apsolutno ažuran za područje svih Službi upisa – poslovnih jedinica FINE.

Upisnik je javan, te je pravo svakoga zahtijevati da mu se omogući uvid u Upisnik.

Ako nisu upisana u drugi javni registar u Upisnik se upisuju založna prava na pokretnini, pravu, dionici, udjelu i poslovnom udjelu u trgovačkom društvu, te ukupnosti stvari, prijenosi prava vlasništva na pokretnini ili kojeg drugog prava radi osiguranja, dionica, udjela i poslovnih udjela radi osiguranja, te mjere zabrane otuđenja i opterećenja.

Upisnik čine glavna knjiga – po ulošcima za pojedinog dužnika, zbirka isprava, te pomoćne knjige s imenicima dužnika, vjerovnika i očevidnici predmeta osiguranja.

Dobrovoljno sudsko ili javnobilježničko založno pravo te prijenos vlasništva na pokretninama i prijenos prava radi osiguranja tražbine stječu se upisom u Upisnik. Postupak upisa pokreće se na prijedlog stranke, a o upisu odlučuje zaključkom Služba upisa. Predviđeni su pravni lijekovi o kojima odlučuje općinski sud.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa u roku od šest mjeseci bi trebao donijeti pravilnike o obliku i sadržaju upisnika te unutarnjem ustrojstvu i radu upisničke službe, o uvjetima korištenja i o naknadi za korištenje preko elektroničkih medija podataka sadržanih u Upisnicima i drugim evidencijama Službe upisa kao i pravilnik o naknadama za upise u Upisnik. Ministar nadležan za poslove pravosuđa će posebnom odlukom odrediti rok za početak rada Službe upisa.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provođenje ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva, jer bi bio neovisan o državnom proračunu i u cijelosti na tržišnoj osnovi, te bi pružanjem usluga stvarao potrebna sredstva za svoj rad.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

U prilogu se dostavlja Nacrt prijedloga Zakona o upisniku sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima, s obrazloženjem.

PRIJEDLOG ZAKONA O UPISNIKU SUDSKIH I JAVNOBILJEŽNIČKIH OSIGURANJA TRAŽBINA VJEROVNICA NA POKRETNIM STVARIMA I PRAVIMA

Glava prva

OPĆE ODREDBE

Sadržaj Zakona

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se ustrojstvo i sadržaj Upisnika sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima (u daljnjem tekstu: Upisnik), vrste, pretpostavke i učinci upisa u taj Upisnik te postupak po kojemu se oni određuju i provode (postupak upisa).

Osnivanje, sastavni dijelovi i vođenje upisnika

Članak 2.

(1) Pri Financijskoj agenciji (Služba upisa) osnovat će se i voditi Upisnik sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika .

(2) Upisnik se sastoji od glavne knjige i zbirke isprava.

(3) Upisnik će se voditi u elektronskom obliku.

(4) Upisnička mjesta ustrojena pri pojedinim poslovnim jedinicama Financijske agencije bit će povezana u jedinstvenu bazu podataka sa sustavom upisa u realnom vremenu.

(5) Pod sustavom upisa u realnom vremenu podrazumijeva se takav upis koji od trenutka upisa odmah i istovremeno proizvodi pravne učinke i vidljiv je na svim upisničkim mjestima Službe upisa bez obzira na njihovu lokaciju.

(6) Ministar nadležan za poslove pravosuđa pravilnikom će urediti oblik i sadržaj Upisnika te unutarnje ustrojstvo i rad Službe upisa, u skladu s ovim Zakonom.

Javnost upisnika

Članak 3.

(1) Upisnik je javna knjiga.

(2) Svatko je ovlašten tražiti da mu se omogući uvid u Upisnik.

(3) Svatko može tražiti izvratke iz glavne knjige ili prijepise iz zbirke isprava.

(4) Služba upisa dužna je osigurati uvjete za neposredni besplatni uvid u Upisnik pri upisničkim mjestima u za to propisano uredovno vrijeme.

(5) Služba upisa osigurat će uvid u Upisnik putem Interneta ili primjenom drugih (informatičkih) medija komunikacije.

(6) Svatko je ovlašten od Službe upisa Upisnika zahtijevati da pretraživanjem utvrdi je li neka osoba u Upisniku označena kao ovršenik, protivnik osiguranja ili dužnik, odnosno kao ovrhovoditelj, predlagatelj osiguranja ili vjerovnik (pretraživanje po kriteriju osobe) za određeni predmet osiguranja, te je li neki pojedinačno označeni predmet osiguranja bio predmetom upisa (pretraživanje po kriteriju predmeta) radi osiguranja tražbine prema nekoj osobi ili u korist neke osobe.

Čuvanje i pohrana podataka

Članak 4.

(1) Služba upisa dužna je zaštititi računarski sustav i podatke koje on sadrži od neovlaštenog korištenja, izmjene i gubitka te na sigurnom mjestu trajno čuvati izvornu dokumentaciju na temelju koje su obavljani upisi. Podaci zabilježeni na elektronskim medijima čuvaju se trajno.

(2) Ministar nadležan za poslove pravosuđa će pravilnikom utvrditi posebne standarde i tehnike zaštite računarskog sustava i podataka koje oni sadrže.

(3) Služba upisa dužna je osigurati redovito dnevno kopiranje podataka koji će se čuvati na prikladnim medijima.

(4) Služba upisa dužna je medije na kojima su kopirani podaci čuvati na sigurnom mjestu (mjesto pohrane), različitom od mjesta u kojem se nalazi Upisnik.

(5) Služba upisa dužna je mjesto pohrane osigurati protiv rizika poplave požara i sličnih događaja.

Odgovornost i unutarnje ustrojstvo službe upisa

Članak 5.

(1) Služba upisa odgovara za štetu koja nastane zbog nepravovremenog unošenja podatka, netočnosti ili gubitka podataka u odnosu na podatke sadržane u ispravama temeljem kojih je izvršen upis, prema načelu pretpostavljene krivnje.

(2) Republika Hrvatska solidarno odgovara za štetu iz stavka 1. ovoga članka, samo ako je zajedno tužena sa Službom upisa.

(3) Služba upisa će općim aktom, koji će donijeti uz suglasnost ministra nadležnog za poslove pravosuđa utvrditi uvjete za obavljanje pojedinih poslova u službi te odrediti osobe odgovorne za pravovremeno unošenje podataka i njihovu točnost te ispravnost pojedinih postupaka prilikom upisa .

Prava i mjere koji se upisuju

Članak 6.

(1) U Upisnik se upisuju prava i mjere koji se ne upisuju u koju drugu javnu knjigu i to:

1. založno pravo na pokretnini, pravu, dionici, udjelu i poslovnom udjelu u trgovačkom društvu, koje se, u skladu sa zakonom, stječe ovrhom ili osiguranjem;

2. založno pravo na ukupnosti stvari koje pripadaju protivniku osiguranja odnosno dužniku ili ukupnosti stvari tih osoba koje se nalaze u ili na određenom prostoru, čiji se sadržaj može mijenjati (članak 38. ovog Zakona);

3. prijenosi prava vlasništva na pokretnini ili prijenosi kojeg drugog prava radi osiguranja u skladu sa zakonom;

4. prijenosi dionica, udjela i poslovnih udjela radi osiguranja;

5. mjere zabrane otuđenja ili opterećenja predmeta osiguranja, određene u skladu sa zakonom;

6. prijenosi prava vlasništva na pokretninama odnosno prijenosi prava, dionica, udjela ili poslovnih udjela na kojima su zasnovana založna prava iz točke 1. ovog stavka, nakon zasnivanja tih založnih prava, ako su ti prijenosi, u skladu sa zakonom, dopušteni;

7. pravo vlasništva na pokretnini koje je zadržano na temelju ugovora, ako je njegovo trajanje duže od jedne godine.

(2) Založno pravo na pokretnini koja je pripadak nekretnine može se upisati ako nekretnina nije opterećena hipotekom ili kojim drugim pravom koje obuhvaća i taj pripadak, što se dokazuje zemljišnoknjižnim izvatom. Upisom založnog prava na takvoj pokretnini u Upisnik ona gubi svojstvo pripadka nekretnine.

(3) O upisu založnog prava na pokretnini koja je izgubila svojstvo pripadka nekretnine, Služba upisa obavijestit će zemljišnoknjižni sud koji vodi zemljišnu knjigu u koju je upisana nekretnina.

(4) U Upisnik se mogu upisivati i dobrovoljna založna prava te prijenos prava vlasništva radi osiguranja na pokretninama i pravima trećih osoba (stvarno pravni dužnik) radi osiguranja tražbina vjerovnika prema njegovom osobnom dužniku.

Vrste upisa

Članak 7.

(1) Vrste upisa jesu glavni upis, zabilježba i napomena.

(2) Glavni upis je upis založnog prava, prijenosa prava vlasništva ili drugog prava, dionice, udjela i poslovnog udjela, mjere zabrane otuđenja ili opterećenja te upis izmjena tih upisa ili njihova brisanja.

(3) Zabilježba je upis kojim se uz određeni glavni upis naznačuje određeno svojstvo ili svrha upisanog prava odnosno upisa (npr. ovršivosti založnog prava; okolnost da je vlasništvo stvari ili pravo preneseno radi osiguranja i sl.), postojanje spora u vezi s kojim od upisa, okolnost da je izjavljen pravni lijek protiv odluke na temelju koje je obavljen koji od upisa, da je ta odluka postala pravomoćna, da je pokrenut postupak za brisanje upisa, da je pokrenut postupak prisilnog ostvarenja osiguranog prava i sl.

(4) Napomena je upis kojim se upućuje na koji drugi glavni upis, na koji drugi uložak te svaki drugi upis koji se prema odredbama ovog zakona ili pravilnika iz članka 5. stavka 3. unosi u upisnik a nije glavni upis ni zabilježba.

Stranke i sudionici

Članak 8.

(1) Stranke u postupku upisa su osoba koja predlaže određeni upis (predlagatelj) i osoba u čiju se korist upis određuje po službenoj dužnosti te osoba protiv koje se upis predlaže ili određuje po službenoj dužnosti (protustranka).

(2) Ako se upis određuje na stvari ili pravu treće osobe radi dobrovoljnog osiguranja tražbine vjerovnika prema njegovom osobnom dužniku, sve te osobe imaju svojstvo stranke u postupku upisa.

(3) Svojstvo sudionika u postupku priznat će se osobi koja upis nije predložila odnosno prema kojoj se upis ne predlaže ili određuje po službenoj dužnosti ako ima pravni interes sudjelovati u postupku.

Postupak upisa

Članak 9.

Ako odredbama ovoga Zakona nije drukčije određeno, na postupak upisa primjenjuju se na odgovarajući način opće odredbe o izvanparničnom postupku, a podredno opća pravila o parničnom postupku.

Troškovi postupka upisa

Članak 10.

(1) Troškove postupka predujmljuje i snosi predlagatelj odnosno tijelo koje ga pokreće po službenoj dužnosti.

(2) Ako su radnjama koje druge osobe izazvani troškovi postupka, te troškove dužna je naknaditi stranka ili sudionik koji su neosnovano dali povoda za njihov nastanak ili koji su ih izazvali svojom krivnjom ili slučajem koji joj se dogodio.

(3) O naknadi troškova odlučuje Služba upisa.

Glava druga

GLAVNA KNJIGA I ZBIRKA ISPRAVA

Glavna knjiga

Članak 11.

(1) Glavna se knjiga sastoji od uložaka.

(2) Ulošci glavne knjige osnivaju se i vode za pojedine ovršenike, protivnike osiguranja ili dužnike odnosno stvarnopravne dužnike (dužnici) kod Službe upisa, i to preko pojedinih poslovnih jedinica Službe upisa:

1. na čijem se području vodi javna knjiga u koju su upisani pokretna stvar ili pravo koji su predmet ovrhe ili osiguranja;

2. na čijem je području sjedište trgovačkog društva dionice kojega, odnosno udio ili poslovni udio u kojemu je predmet ovrhe ili osiguranja;

3. na čijem se području u vrijeme pokretanja postupka nalaze pokretnine koje su predmet ovrhe ili osiguranja, različite od onih iz točke 1. ovog stavka;

4. na čijem je području prebivalište odnosno sjedište ovršenika, protivnika osiguranja ili dužnika čija su prava koja nisu navedena u prethodnim točkama ovoga stavka predmet ovrhe ili osiguranja. Ako ovršenik, protivnik osiguranja ili dužnik nemaju prebivalište odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj, uložak će se osnovati preko Službe upisa u Republici Hrvatskoj na čijem se području nalazi njegovo boravište odnosno predstavništvo, podružnica ili druga poslovna jedinica.

Ulošci

Članak 12.

(1) Svaki se uložak sastoji iz tri dijela.

(2) U prvom se dijelu (dio A) upisuju podaci o ovršeniku, protivniku osiguranja ili dužniku (tvrтка, naziv odnosno ime i prezime, adresa sjedišta ili prebivališta, M.B. pravne osobe; po potrebi i drugi podaci potrebni radi utvrđivanja istovjetnosti ovršenika, protivnika osiguranja ili dužnika).

(3) U drugom dijelu (dio B), koji se može sastojati od jednog ili više listova (list B; listovi B.1, B.2., itd.), upisuju se pojedini predmeti ovrhe ili osiguranja, i to odvojeno na posebnoj listi oni predmeti koji su zahvaćeni istom radnjom ovrhe ili osiguranja, opisani na način na koji su pojedinačno naznačeni u ispravi (odluci, zapisniku, javnobilježničkom aktu i sl.) koja predstavlja osnovu za upis prava odnosno zabrane. Ako je to potrebno, predmeti koji su zahvaćeni istom radnjom ovrhe ili osiguranja upisuju se redom na više listova koji se u tom slučaju označuju brojem i posebnim podbrojem lista (npr. list B.1.1., itd.).

(4) U trećem dijelu (dio C) upisuju se osobe u čiju se korist upis obavlja (ovrhovoditelj ili predlagatelj osiguranja odnosno vjerovnik u postupku iz kojega potječe osnova za upis) te pravo koje treba upisati na predmetu ovrhe ili osiguranja odnosno zabrana koja je u njihovu korist određena na tom predmetu, i to odvojeno na posebnim listovima koji odgovaraju po broju i oznaci listovima dijela B u koje su upisani predmeti ovrhe ili osiguranja na kojima su

ovrhovoditelji ili predlagatelji osiguranja stekli određena prava ili u odnosu na koje je u njihovu korist određena neka zabrana (list C; listovi C.1, C.2. itd.).

(5) Ako se koji upis treba obaviti po službenoj dužnosti, bez određenja osobe u čiju korist se obavlja, u dijelu C naznačit će se samo da se upis obavlja po službenoj dužnosti.

(6) Upis u povodu nove radnje ovrhe i osiguranja uvijek će se obaviti na posebnim listovima u dijelovima B i C upisnika čak i u slučaju u kojemu se lista predmeta obuhvaćenih novom radnjom u cijelosti podudara s listom predmeta koji su obuhvaćeni radnjom ovrhe ili osiguranja u povodu koje je upis već obavljen, s time da će se uz pojedine predmete ovrhe ili osiguranja u pogledu kojih se upisi podudaraju napomenuti da su obuhvaćeni i upisom u ranijem odnosno kasnijem listu.

Prednosni red

Članak 13.

(1) Ako je na predmetu ovrhe ili osiguranja upisanom na određenom listu u dijelu B založno pravo moguće upisati u korist više ovrhovoditelja ili predlagatelja osiguranja, odnosno ako je na istom predmetu osiguranja upisanom u dijelu B u korist više osoba određena zabrana otuđenja ili opterećenja, te se osobe i prava čiji se upis traži odnosno zabrane koje su u njihovu korist određene upisuju redom kojim ih je zaprimila Služba upisa.

(2) Ako više osoba zatraži prijenos ili zadržanje prava vlasništva iste stvari ili prijenos prava, dionice, udjela ili poslovnog udjela, upis će se obaviti u korist onoga koji je prvi zatražio prijenos. Kasnije podneseni prijedlozi bit će odbačeni.

(3) Ako se u slučaju iz stavka 2. ovoga članka prijenos ili zadržanje istog predmeta osiguranja zatraži istovremeno u korist više osoba na temelju različitih prijedloga, svi će ti prijedlozi biti odbačeni.

(4) Ako je prijedlog za upis upućen Službi upisa običnom ili preporučenom poštanskom pošiljkom, bit će mjerodavno vrijeme kad poštanska pošiljka bude primljena kod Službe upisa.

(5) Smatrat će se da su poštanske pošiljke stigle istovremeno ako su odjednom preuzete od pošte.

Zbirka isprava

Članak 14.

(1) Zbirku isprava čine isprave na temelju kojih je određeni upis obavljen.

(2) Zbirka isprava vodi se odvojeno prema pojedinim ulošcima.

(3) Zbirku isprava vodi Služba upisa.

*Pomoćne knjige***Članak 15.**

(1) Kod Službe upisa vodit će se posebno imenici ovršenika, protivnika osiguranja i dužnika odnosno ovrhovoditelja, predlagatelja osiguranja i vjerovnika koji su upisani u koji uložak Upisnika, uz naznaku broja uložka u koji su upisani.

(2) Kod Službe upisa vodit će se posebni očevidnici pokretnina odnosno prava upisanih u posebne javne knjige (npr. motorna vozila, patenti i sl.), i to na način na koji se vode u tim javnim knjigama (npr. prema registarskom broju vozila i sl.). U očevidniku će se naznačiti broj uložka Upisnika u kojemu su te pokretnine odnosno prava upisani, te broj pod kojim se vode u posebnoj javnoj knjizi.

G l a v a t r e ć a

UČINCI UPISA

*Stjecanje založnog prava bez suglasnosti
ovršenika odnosno protivnika osiguranja***Članak 16.**

(1) Založno pravo na određenom predmetu ovrhe ili osiguranja, koje se prema odredbama ovoga Zakona upisuje u Upisnik založnih prava i drugih osiguranja tražbina vjerovnika, stečeno ovrhom ili osiguranjem bez suglasnosti ovršenika odnosno protivnika osiguranja, smatra se stečenim na način i u vrijeme utvrđen odredbama Ovršnoga zakona («Narodne novine», broj 57/96., 29/99., i 173/03.).

(2) Sud je dužan izdati potvrdu o stjecanju založnog prava bez odgode.

(3) Uz svaki upis iz stavka 1. ovog članka zabilježiti će se da je založno pravo stečeno prisilnim putem te kada je poduzeta radnja kojom je to pravo stečeno.

(4) Prava iz stavka 1. ovoga članka upisuju se u Upisnik samo ako to predloži ovrhovoditelj ili predlagatelj osiguranja, odnosno ako to sud naloži po službenoj dužnosti.

(5) Ovrhovoditelj odnosno predlagatelj osiguranja dužan je uz prijedlog iz stavka 3. ovoga članka podnijeti potvrdu suda o stjecanju založnog prava na određenom predmetu ovrhe ili osiguranja u određeno vrijeme i na određeni način radi ostvarenja ili osiguranja određene tražbine.

*Stjecanje založnog prava uz suglasnost
protivnika osiguranja odnosno dužnika***Članak 17.**

(1) Sudsko i javnobilježničko založno pravo na temelju sporazuma stranaka sklopljenom u skladu s odredbama Ovršnoga zakona stječe se upisom.

(2) Smatrat će se da je založno pravo stečeno u vrijeme (dan, sat i minutu) kada je prijedlog za upis zaprimljen u Službi upisa. Služba upisa dužna je stranci na njezin zahtjev izdati potvrdu o vremenu zaprimanja, neovisno o tome je li prijedlog Službi predan neposredno ili poštom.

(3) Ako u isto vrijeme u upisnik budu zaprimljene isprava na temelju koje treba provesti upis založnog prava uz pristanak protivnika osiguranja odnosno dužnika i odluka na temelju koje treba upisati zabranu otuđenja ili opterećenja, smatrat će se da je odluka o zabrani otuđenja ili opterećenja stigla prije.

(4) Uz svaki će se upis založnog prava iz stavka 1. ovoga članka zabilježiti da je obavljen na temelju pristanka protivnika osiguranja odnosno dužnika.

*Prijenos ili zadržanje prava vlasništva i drugih prava,
dionica, udjela i poslovnih udjela*

Članak 18.

(1) Smatrat će se da su prijenosi prava vlasništva i drugih prava, dionica, udjela i poslovnih udjela obavljeni radi osiguranja u vrijeme (dan, sat i minutu) kad je prijedlog za upis prijenosa podnesen Službi upisa.

(2) Prigodom upisa prijenosa iz stavka 1. ovog članka u dijelu C uloška posebno će se naznačiti da su obavljeni radi osiguranja.

(3) Ako istovremeno stignu prijedlog za prijenos prava vlasništva i drugih prava i isprava na temelju koje treba na istom predmetu upisati založno pravo, smatrat će se da je isprava na temelju koje treba upisati založno pravo stigla prije prijedloga za prijenos.

(4) Ako istovremeno stignu prijedlog za prijenos prava vlasništva i drugih prava i odluka na temelju koje treba upisati zabranu otuđenja i opterećenja, smatrat će se da je zabrana otuđenja ili opterećenja stigla prije prijedloga za prijenos.

Zabrana otuđenja i opterećenja

Članak 19.

Zabrana otuđenja i opterećenja određenog predmeta ovrhe ili osiguranja djeluje prema trećima od trenutka primitka prijedloga za upis kod Službe upisa, osim ako im nije bila priopćena već prije toga na koji drugi način, u skladu s ovim Zakonom.

Poseban učinak upisa među strankama

Članak 20.

(1) Ako je osiguranje na određenom predmetu upisano na temelju sporazuma stranaka, protivniku osiguranja odnosno dužniku nije dopušteno dovoditi u pitanje pravo koje je predlagatelj osiguranja odnosno vjerovnik stekao pozivajući se na to da u vrijeme zasnivanja

prava nije bio vlasnik stvari ili nositelj prava, odnosno da nije bio ovlašten imatelj dionice, udjela ili poslovnog udjela.

(2) Odredba stavka 1. ovog članka ne utječe na pravo protivnika osiguranja odnosno dužnika da zbog mana volje ili iz kojeg drugog razloga pobija sporazum na temelju kojega je stvorena osnova za upis.

Učinak prema trećima

Članak 21.

(1) Upis založnog prava ili prijenosa prava, dionice, udjela ili poslovnog udjela ne utječe na pravo treće osobe da u postupku ovrhe ili osiguranja ističe prigovor nedopustivosti ovrhe odnosno osiguranja u povodu kojih je upis obavljen, u skladu s odredbama Ovršnoga zakona.

(2) Upis založnog prava ili prijenosa prava, dionice, udjela ili poslovnog udjela ne utječe na pravo treće osobe da u posebnoj parnici traži utvrđenje i ostvarenje sadržaja svoga prava na predmetu koji je zahvaćen osiguranjem na temelju sporazuma stranaka, odnosno da traži proglašenje takvog osiguranja nedopuštenim.

(3) Treća osoba ima pravo sudjelovati u postupku brisanja upisa u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(4) Od dana upisa treći se ne mogu pozivati na to da nisu znali za postojanje upisa.

G l a v a č e t v r t a

POSTUPAK UPISA

Pokretanje postupka

Članak 22.

Postupak upisa pokreće se prijedlogom stranke ili po službenoj dužnosti.

Prijedlog za glavni upis

Članak 23.

(1) U prijedlogu za glavni upis treba naznačiti stranke, sudsku ili javnobilježničku ispravu na temelju koje se upis traži te istaknuti zahtjev za upis određenog prava odnosno zabrane otuđenja ili opterećenja i predmet ovrhe ili osiguranja.

(2) Zahtjev za upis sadržajno treba odgovarati izreci zaključka kojim se određuje traženi upis.

(3) Prijedlog za glavni upis podnosi se na obrascima čiji će sadržaj i oblik biti utvrđeni pravilnikom iz članka 2. stavka 6. ovog Zakona.

*Prilozi***Članak 24.**

(1) Uz prijedlog za upis predlagatelj je dužan priložiti sudsko rješenje kojim se određuje osiguranje odnosno javnobilježničku ispravu koji sadrže sporazum stranaka o osiguranju tražbine osnivanjem založnog prava ili prijenosom prava.

(2) Ako se upis traži na pokretnini ili pravu koji su upisani u koju drugu javnu knjigu (npr. motorna vozila), prijedlogu treba priložiti izvadak iz te druge javne knjige ili ovjerene prijepise isprava kojima se prema pravilima kojima se uređuje vođenje tih drugih javnih knjiga dokazuje vlasništvo odnosno pravo.

(3) Ako se upis traži na kojem drugom pravu a ne onome iz stavka 2. ovoga članka, prijedlogu treba priložiti, po mogućnosti, isprave kojima se dokazuje postojanje toga prava.

(4) Izvadci odnosno ovjereni prijepisi isprava iz prethodnih stavaka ovog članka ne smiju biti stariji od petnaest dana od dana podnošenja zahtjeva.

(5) Osobe odnosno tijela koja vode javne knjige ili druge službene evidencije na temelju kojih se mogu izdati izvadci odnosno isprave iz prethodnih stavaka ovoga članka, dužni su te isprave izdati strankama na njihov zahtjev bez odgode. Te osobe odnosno tijela imaju pravo na naknadu troškova izdavanja takvih isprava.

*Pokretanje postupka za glavni upis po službenoj dužnosti***Članak 25.**

(1) Smatrat će se da je postupak za glavni upis pokrenut po službenoj dužnosti kad odluka ili druga isprava na temelju koje treba odrediti upis bude dostavljena službi upisa.

(2) Služba upisa posebnim zaključkom utvrdit će naknadu koju je osoba u čiju je korist upis po službenoj dužnosti proveden dužna platiti toj službi za provedeni upis. Pravomoćni zaključak o plaćanju naknade je ovršna isprava.

*Zaključak o glavnom upisu***Članak 26.**

(1) Na temelju odluke ili druge isprave na temelju koje se glavni upis određuje po službenoj dužnosti Služba upisa odredit će upis ako nađe da prilozi uz tu odluku odnosno ispravu opravdavaju takav upis i ako upis ne bi bio u protivnosti s već postojećim upisima.

(2) Na temelju prijedloga i priloga uz prijedlog Služba upisa odredit će glavni upis ako nađe da je zahtjev za upis osnovan.

(3) Zaključak o glavnom upisu donosi se na obrascima koji će biti utvrđeni u pravilniku iz članka 2. stavka 6. ovog Zakona.

(4) Ako se zaključak o glavnom upisu donosi po službenoj dužnosti, Služba upisa će sama ispuniti obrasce iz stavka 3. ovog članka.

(5) Ako se zaključak o glavnom upisu donosi na prijedlog stranke, obrasce zaključka o upisu dužna je ispuniti stranka i podnijeti ih zajedno s prijedlogom za upis.

(6) Obrasci zaključka o glavnom upisu po obliku i sadržaju odgovaraju listovima uloška glavne knjige.

(7) Svaki list zaključka o glavnom upisu mora biti ovjeren potpisom ovlaštene osobe Službe upisa i pečatom upisne službe.

(8) Zaključak o glavnom upisu ne treba obrazložiti.

(9) Zaključak kojim se odbacuje prijedlog ili odbija zahtjev za glavni upis odnosno obustavlja postupak za glavni upis pokrenut po službenoj dužnosti mora biti obrazložen.

(10) Služba upisa dužna je zaključak o zahtjevu za glavni upis donijeti u roku od osam dana od dana primitka prijedloga za glavni upis. Ako na naknadni prijedlog stranke Služba upisa ne donese taj zaključak u daljnjem roku od tri dana, smatrat će se da je zahtjev za upis odbijen.

Osnivanje privremenog uloška

Članak 27.

(1) Istog dana kada primi prijedlog za glavni upis odnosno odluku ili drugu ispravu na temelju koje je dužan pokrenuti postupak za takav upis po službenoj dužnosti, Služba upisa osnovat će privremeni uložak koji sadržajno treba odgovarati zaključku o upisu, i na kojemu će naznačiti da je to privremeni uložak.

(2) Privremeni uložak ostaje u upisniku sve dok se ne donese zaključak o glavnom upisu, u kojem će slučaju biti zamijenjen novim uloškom.

(3) Ako Služba upisa odbaci ili odbije zahtjev za glavni upis ili ako obustavi postupak pokrenut po službenoj dužnosti, privremeni uložak ostaje u upisniku sve dok zaključak o odbacivanju ili odbijanju zahtjeva odnosno o obustavi postupka ne postane pravomoćan.

(4) Ako Služba upisa donese zaključak o glavnom upisu, smatrat će se da je on donesen onog dana kada je osnovan privremeni uložak.

(5) U zaključku kojim se zahtjev za upis odbacuje ili odbija ili kojim se postupak obustavlja, odredit će se brisanje privremenog uloška, nakon pravomoćnosti zaključka.

*Upis zabilježbi***Članak 28.**

(1) Upis koje od zabilježbi iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona Služba upisa odredit će po službenoj dužnosti u povodu odluke ili druge isprave nadležnog tijela ili na vlastiti poticaj, odnosno na prijedlog stranke ili treće osobe koji za to ima pravni interes.

(2) Uz prijedlog iz stavka 1. ovog članka treba priložiti isprave kojima se dokazuje postojanje pretpostavki za određivanje takvog upisa.

(3) Odmah pošto primi prijedlog iz stavka 1. ovog članka Služba upisa upisat će uz glavni upis na koji se prijedlog odnosi napomenu da je on podnesen.

(4) Zaključak o upisu zabilježbe ne donosi se na obrascu i mora biti obrazložen.

(5) Na temelju zaključka kojim se određuje zabilježba Služba upisa upisat će, i prije njegove pravomoćnosti, zabilježbu uz glavni upis na koji se odnosi. Kad zaključak postane pravomoćan, to će se naznačiti uz zabilježbu.

*Dostava zaključka***Članak 29.**

(1) Zaključak o upisu te zaključak kojim se odbacuje ili odbija zahtjev za upis dostavljaju se strankama odnosno sudionicima ako su oni predložili upis.

(2) Zaključak o upisu donesen po službenoj dužnosti dostavlja se i tijelu koje je dostavom svoje odluke ili druge isprave dalo povoda za pokretanje postupka za upis po službenoj dužnosti.

(3) Zaključak kojim se obustavlja postupak pokrenut po službenoj dužnosti dostavlja se tijelu koje je dostavom svoje odluke ili druge isprave dalo povoda za pokretanje postupka za upis po službenoj dužnosti, a stranci samo ako je o pokretanju postupka bila obaviještena.

(4) Ako je upis određen u vezi s predmetom koji je upisan u posebnu javnu knjigu, tijelu koje vodi tu knjigu zaključak o upisu dostavit će se nakon njegove pravomoćnosti. To je tijelo dužno u javnoj knjizi koju vodi zabilježiti osnivanje uloška u upisniku uz naznaku njegova broja.

*Prigovor***Članak 30.**

(1) Protiv zaključka o upisu ,zaključka kojim se odbacuje ili odbija zahtjev za upis i zaključka o plaćanju naknade , stranka odnosno sudionik može podnijeti prigovor.

(2) Protiv zaključka kojim se obustavlja postupak pokrenut po službenoj dužnosti, stranka može podnijeti prigovor ako je prethodno bila obaviještena o tome da je postupak pokrenut.

(3) Tijelo koje je dostavilo odluku odnosno ispravu u povodu koje se postupak pokreće po službenoj dužnosti može podnijeti prigovor protiv zaključka o obustavi postupka pokrenutog po službenoj dužnosti ako smatra da je to potrebno radi osiguranja pravilnosti i zakonitosti u postupku upisa.

(4) Prigovor se podnosi Službi upisa koji je zaključak donio, u roku od osam dana od dana dostave zaključka.

(5) O prigovoru protiv zaključka odlučuje općinski sud na čijem se području nalazi sjedište Službe upisa.

(6) Služba upisa može prihvatiti prigovor ako se time neće povrijediti prava drugih osoba utemeljena na zaključku protiv kojega je on podnesen.

(7) Prigovor podnesen nakon isteka roka iz stavka 4. ovoga članka Služba upisa neće odbaciti, već će predmet u povodu takva prigovora bez odgode proslijediti sudu nadležnom za odlučivanje o prigovoru, koji taj prigovor može prihvatiti ako se time neće povrijediti prava drugih osoba utemeljenih na zaključku protiv kojega je on podnesen.

Postupak suda u povodu prigovora

Članak 31.

(1) U povodu prigovora iz članka 30. ovoga Zakona sud će provesti postupak uz odgovarajuću primjenu odredaba ovoga zakona o postupku upisa koji provodi Služba upisa.

(2) Nakon provedenog postupka sud će rješenjem odlučiti o zahtjevu za upis.

(3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka dopuštena je žalba u roku od osam dana.

Pravomoćnost

Članak 32.

Kad rješenje o glavnom upisu postane pravomoćno, Služba upisa bez odgode će to zabilježiti u posebnoj rubrici u ulošku, uz naznaku dana kojega je pravomoćnost nastupila. O toj se zabilježbi ne donosi poseban zaključak.

Provedba sudskih rješenja o upisu

Članak 33.

Na temelju rješenja suda donesenih u povodu žalbe Služba upisa obaviti će odgovarajuće upise kao u povodu vlastitih odluka o tome.

*Brisovna tužba***Članak 34.**

(1) Stranka ili sudionik u postupku čije je pravo povrijeđeno upisom u korist neke osobe, ovlašten je radi zaštite tog svog prava tužbom zahtijevati brisanje nezakonitog upisa (brisojna tužba).

(2) Tužba radi brisanja nezakonitog upisa može se podnijeti u roku od šezdeset dana od dana pravomoćnosti zaključka o upisu i neovisno o tome je li protiv zaključka bio izjavljen pravni lijek.

(3) Služba upisa izvršit će na prijedlog tužitelja zabilježbu spora u povodu brisojne tužbe, sukladno odredbi čl. 7. st. 3. ovog Zakona.

*Zabilježba osnivanja uloška u ispravi
o vlasništvu odnosno o pravu***Članak 35.**

Tijelo koje vodi javnu knjigu u koju su upisani stvar ili pravo koji su predmet upisa, obavit će, na temelju pravomoćnog zaključka Službe upisa ili pravomoćnog rješenja suda, odgovarajući upis u ispravi o vlasništvu odnosno o pravu (npr. u knjižici motornoga vozila).

*Brisanje upisa***Članak 36.**

(1) Brisanje upisa određenog na prijedlog stranke Služba upisa će odrediti:

1. na temelju zajedničkog prijedloga stranaka ili na temelju prijedloga jedne od stranaka s kojim se je druga stranka suglasila,

2. na temelju javne ili javno ovjerovljene isprave koja sadrži izjavu ovrhovoditelja, predlagatelja osiguranja ili vjerovnika da je suglasan, da se na temelju te isprave može neposredno zatražiti brisanje određenog upisa,

3. na temelju javne ili javno ovjerovljene isprave kojom se dokazuje da su ispunjeni uvjeti za brisanje upisa u skladu sa sadržajem isprave na temelju koje je upis proveden,

4. na temelju pravomoćne odluke suda kojom se nalaže brisanje.

(2) Brisanje upisa određenog po službenoj dužnosti Služba upisa odredit će na temelju naloga tijela u povodu čije je odluke ili druge isprave odredio upis, odnosno na vlastiti poticaj ili prijedlog stranke ili treće osobe koja za to ima pravni interes, ako je upis odredio neovisno o odluci ili drugoj ispravi toga tijela.

(3) Ako je neki upis određen po službenoj dužnosti na temelju odluke ili druge isprave nadležnog tijela, treći ne može tražiti brisanje tog upisa u postupku upisa, već mora istaknuti svoje prigovore u postupku iz kojega potječu ta odluka odnosno isprava.

(4) Ako je neki upis određen u povodu prijedloga stranke, treći koji za to ima pravnog interesa može predložiti njegovo brisanje. Ako se stranke ne suglase s prijedlogom trećeg, on

može brisanje takvog upisa ishoditi samo na temelju pravomoćne presude kojom se to nalaže, osim ako postojanje uvjeta za brisanje upisa ne dokaže na način predviđen ispravom na temelju koje je upis proveden.

Glava peta

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Donošenje pravilnika o upisničkoj službi

Članak 37.

(1) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona:

1. pravilnik iz članka 2. stavka 6. ovoga Zakona.
2. pravilnik o naknadama za upise u Upisnik;
3. pravilnik o uvjetima korištenja i o naknadi za korištenje preko elektroničkih medija podataka sadržanih u upisnicima i drugim evidencijama Službe upisa.

(2) Služba upisa počet će s radom u roku koji posebnom odlukom odredi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Lebdeće založnopravno osiguranje

Članak 38.

(1) Radi osiguranja novčane tražbine predlagatelja osiguranja odnosno vjerovnika ili novčane protuvrijednosti njegove nenovčane tražbine stranke mogu sporazumno zasnovati založno pravo na ukupnosti svih njegovih pokretnina ili samo pokretnina određene vrste (npr. određene vrste robe, zaliha, pogonskog materijala, rezervnih dijelova, namještaja, opreme određene vrste, alata i sl.) koje se nalaze u ili na određenom prostoru (npr. skladištu, stovarištu, spremištu, silosu, pogonu, drugim poslovnim prostorijama ili prostorima) u njegovu vlasništvu ili koje koristi po nekoj drugoj pravnoj osnovi.

(2) Osiguranje iz stavka 1. ovoga članka provodi se po pravilima o sudskom ili javnobilježničkom založno pravnom osiguranju na temelju sporazuma stranaka prema Ovršnom zakonu. Pri provedbi takvog osiguranja pokretnine se neće posebno popisivati ili na drugi način pojedinačno određivati.

(3) Založno pravo na pokretninama iz stavka 1. ovoga članka predlagatelj osiguranja odnosno vjerovnik stječu upisom u Upisnik iz članka 1. ovoga Zakona.

(4) Protivnik osiguranja odnosno dužnik ovlašten je otuđivati pokretnine iz stavka 1. ovoga članka. Založno pravo na tim pokretninama prestaje njihovom predajom trećemu ili njihovim odnošenjem iz ili sa određenog prostora (stavak 1. ovog članka).

(5) Ako u sporazumu stranaka o osiguranju nije drukčije određeno, protivnik osiguranja odnosno dužnik dužan je uredno nadomještati otuđene ili odnesene pokretnine, prema prirodi svoje djelatnosti.

(6) Ako protivnik osiguranja ili vjerovnik zatraži ovrhu radi naplate osigurane tražbine, predmetom njegova založnog prava smatrat će se sve pokretnine koje se prigodom pljenidbenog popisa nađu u ili na prostoru iz stavka 1. ovoga članka. Prednosni red založnog prava predlagatelja osiguranja odnosno vjerovnika na tim pokretninama računat će se prema odredbi stavka 3. ovoga članka.

(7) Ako se nad protivnikom osiguranja odnosno dužnikom otvori stečaj, smatrat će se da predlagatelju osiguranja odnosno vjerovniku pripada razlučno pravo na pokretninama koje se u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka nađu u ili na prostoru iz stavka 1. ovoga članka s prednosnim redom koji se računa prema odredbi stavka 3. ovoga članka.

Pripadnosti nekretnine

Članak 39.

Od dana stupanja na snagu ovog Zakona, da bi se u zemljišnoj knjizi upisom hipoteke na nekretnini steklo založno pravo i na pokretnini koja ima značenje pripatka te nekretnine, pokretnina u zemljišnoj knjizi mora biti određena i upisana kao pripadak nekretnine.

Upis stečenih sudskih i javnobilježničkih prava na pokretninama i pravima

Članak 40.

(1) U roku od jedne godine od početka primjene ovoga Zakona svaka od stranaka sudskog i javnobilježničkog osiguranja tražbina na pokretninama i pravima, koje je nastalo do stupanja na snagu ovoga Zakona, može pod pretpostavkama propisanim ovim Zakonom zatražiti upis već stečenog prava.

(2) Na upis iz stavka 1. ovoga članka ne primjenjuju se odredbe ovoga Zakona kojima se određuje stjecanje prava upisom u Upisnik.

Usklađivanje drugih propisa s ovim Zakonom

Članak 41.

(1) Danom početka primjene ovoga Zakona prestaju važiti odredbe članka 266. i članka 274. stavka 7. Ovršnoga zakona.

(2) Danom početka primjene ovoga Zakona na temelju radnji osiguranja iz članka 264. stavka 1. Ovršnoga zakona, založno pravo na predmetima osiguranja na kojima se stečena dobrovoljna založna prava upisuju u Upisnik stjecat će se upisom u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(3) Ministarstvo unutarnjih poslova uskladit će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu svoj Pravilnik o registraciji vozila (« Narodne novine», broj 5/05).

Stupanje Zakona na snagu

Članak 42.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama" , a primjenjuje se od 1. siječnja 2006. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

Odredbom ovoga članka utvrđuje se sadržaj Zakona, te se propisuje da se ovim zakonom uređuje ustrojstvo i sadržaj Upisnika sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika, vrste pretpostavke i učinci upisa u taj Upisnik, te postupak po kojem se oni određuju i provode (postupak upisa).

Uz članak 2.

Ovom se odredbom propisuje da će se upisnik osnovati pri Financijskoj agenciji - FINI (Služba upisa), jer je organizacijski i mrežno povezana s cijelom Hrvatskom, preko svojih poslovnih jedinica i osposobljena za elektroničko vođenje upisnika, kako je to predviđeno ovim Zakonom. Uređuju se osnivanje, sastavni dijelovi i vođenje Upisnika kao glavne knjige i zbirke isprava te se između ostalog predviđa da će oblik i sadržaj Upisnika te unutarnje ustrojstvo i rad upisničke službe urediti pravilnikom ministar nadležan za poslove pravosuđa u skladu s ovim Zakonom.

Uz članak 3.

Ovom odredbom određuje se publicitet, kao osnovno načelo upisnika, jer se predviđa da je upisnik javna knjiga te da sukladno tome svatko ima pravo besplatnog uvida u isti, te tražiti izvadak iz glavne knjige ili prijepis iz zbirke isprava, što je dužna osigurati Služba upisa.

Uz članak 4.

Ovaj članak sadrži odredbe o čuvanju i pohrani podataka, a njime se propisuje ovlast ministra nadležnog za poslove pravosuđa za donošenje pravilnika o utvrđenju posebnih standarda i tehničke zaštite računalskog sustava.

Uz članak 5.

Odredbom ovoga članka propisuje se solidarna odgovornost Službe upisa i Republike Hrvatske, prema načelu pretpostavljene krivnje, za štetu koja nastane zbog nepravovremenog unošenja podataka, netočnosti ili gubitka podataka.

Uz članak 6.

Ovom odredbom propisuju se prava i mjere koje su predmet upisa u Upisnik. Ako nisu upisana u drugi javni registar u Upisnik se upisuju založna prava na pokretnini, pravu, dionici, udjelu i poslovnom udjelu u trgovačkom društvu, te ukupnosti stvari, prijenosi prava vlasništva na pokretnini ili kojeg drugog prava radi osiguranja, dionica, udjela i poslovnih udjela radi osiguranja, te mjere zabrane otuđenja ili opterećenja predmeta osiguranja.

Omogućuje se upis založnog prava na pokretnoj stvari, koja se zbog svoje naravi ili načina korištenja smatra pripatkom nekretnine, s tim da upisom u ovaj Upisnik gubi svojstvo pripatka o čemu se obavještava nadležni zemljišnoknjižni sud.

Uz članak 7.

Ovim člankom utvrđuju se tri vrste upisa - glavni upis, zabilježba i napomena, te pojedinačno određuje sadržaj svakog od tri navedena upisa.

Uz članak 8.

Ovom odredbom određuje se tko ima svojstvo stranke odnosno sudionika u postupku upisa.

Uz članak 9.

Odredbom ovoga članka propisuje se da se na postupak upisa (ako ovim Zakonom nije drukčije određeno) primjenjuju na odgovarajući način opće odredbe o izvanparničnom postupku, a podredno opća pravila o parničnom postupku.

Uz članak 10.

Ovom odredbom se uvodi pravilo da troškove koji su neposredno vezani uz vođenje postupka upisa predjmljuje onaj tko upis predlaže, dok je snošenje drugih troškova propisano po načelu krivnje.

Uz članak 11.

Ovaj članak sadrži odredbu o sastavu glavne knjige i o osnivanju i vođenju uložaka od kojih se glavna knjiga sastoji. Ulošci glavne knjige vode za pojedine dužnike i propisana su pravila za određivanje mjesne nadležnosti pojedine Službe upisa.

Uz članak 12.

Odredbom ovoga članka određuje se sadržaj uložka (dio A, dio B i dio C) i predmet i podaci koji se upisuju u svaki pojedini uložak.

Uz članak 13.

Ovim člankom statuiraju se načelo prednosnog reda prema kojemu će se upis obaviti u korist onoga koji je prvi zatražio upis. Propisuje kako se utvrđuje prednosni red, te pretpostavke i način upisa založnog prava u određenom listu (B) u korist više tražitelja ovrhe ili osiguranja ili u slučaju ako više osoba zatraži prijenos ili zadržanje prava vlasništva iste stvari ili prijenos prava, dionice, udjela ili poslovnog udjela.

Uz članak 14.

Ovim člankom propisuje se sastav zbirke isprava, a ona se sastoji od isprava na temelju kojih je upis obavljen. Vodi se odvojeno prema pojedinim ulošcima kod Službe upisa.

Uz članak 15.

Ovim člankom uređuju se pomoćne knjige koje će se voditi u Službi upisa. To su imenici i to: a. ovršenika, protivnika osiguranja i dužnika te b.), ovrhovoditelja, predlagatelja osiguranja i vjerovnika, c) očevidnici pokretnina odnosno prava upisanih u posebne javne knjige (što se posebice odnosi na motorna vozila, patente i sl.).

Uz članak 16.

Glava treća Zakona posvećena je učincima upisa u Upisnik sudskih i javnobilježničkih osiguranja.

Ovim člankom se propisuje, da se založno pravo na određenom predmetu bez suglasnosti ovršenika odnosno predlagatelja osiguranja stječe na način i u vrijeme kako to utvrđuje Ovršni zakon, a ne samim upisom u Upisnik. Tako se propisuje radi zaštite ovršenika, ali i radi davanja prednosti propisima Ovršnog zakona u odnosu na stjecanje nedobrovoljnog založnog prava na pokretninama i pravima. Posebno se propisuje da su ovlašteni predlagatelji ovakvoga upisa sud koji vodi ovršni postupak, te ovrhovoditelj odnosno predlagatelj osiguranja, koji uz svoj prijedlog moraju dostaviti i potvrdu nadležnog suda o stjecanju založnog prava.

Uz članak 17.

Za razliku od prisilnog založnog prava na pokretninama i pravima koje je propisano u članku 16., ovim člankom se propisuje da se dobrovoljno založno pravo na pokretninama i pravima stječe upisom u Upisnik, uz uvjet da je sporazum o osnivanju založnog prava sklopljen u skladu s odredbama Ovršnog zakona. Stjecanje založnog prava upisom u Upisnik predlaže se upravo radi sigurnosti pravnog prometa, te ostvarenja pretpostavke u potpunost podataka sadržanih u Upisniku kada je riječ o sudskom i javnobilježničkom osiguranju tražbina te zaštite povjerenja trećih osoba.

Da bi se proveo ovaj režim stjecanja založnog prava dobrovoljnim putem bilo bi uputno izmijeniti članak 264. stavak 3. Ovršnog zakona («Narodne novine», br.57/96.,29/99. i 173/03.), koji na drukčiji način uređuje ovo pitanje te propisuje: "Provedbom radnji osiguranja iz stavka 1. ovoga članka predlagatelj osiguranja stječe založno pravo na određenom predmetu osiguranja." na način da se propiše:

"Založno pravo na nekretninama stječe se upisom rješenja iz stavka 2. ovoga Zakona u zemljišnim knjigama, za nekretnine koje su upisane u zemljišnim knjigama. Založno pravo na pokretninama i pravima stječe se upisom u upisnik osnovan u skladu s posebnim zakonom .»

Navedene izmjene Ovršnog zakona bilo bi potrebno uvrstiti u ovaj Zakon ili u poseban zakon o izmjenama Ovršnog zakona.

Sukladno prihvaćenom načelu da se kod dobrovoljnog osiguranja založno pravo stječe upisom, ostalim odredbama ovoga članka propisuje se vrijeme kada se smatra da je založno pravo stečeno, te predmnijeva da se uvijek smatra da je odluka o zabrani otuđenja ili opterećenja u Upisnik stigla prije, ako istodobno prispiju odluka o zabrani otuđenja i isprava na temelju koje bi trebalo provesti upis dobrovoljnog založnog prava.

Uz članak 18.

Ovim člankom mijenja se dosadašnji režim načina i vremena stjecanja fiducijarnog vlasništva na pokretninama, dionica, udjela i poslovnih udjela. Naime, do sada je vrijedio režim da se pravo vlasništva na pokretninama, te tim vrijednosnim papirima stječu trenutkom sklapanja sporazuma o osiguranju novčane tražbine prijenosom vlasništva na pokretninama i prijenosom tih vrijednosnih papira, a sada se uvodi režim stjecanja u vrijeme kada je prijedlog za upis prijenosa podnesen Službi upisa. Radi toga bi se trebala izmijeniti druga rečenica članka 274. stavka 2. Ovršnog zakona, koji propisuje: " Da bi predlagatelj stekao prethodno vlasništvo pokretnine, u sporazumu iz stavka 1. ovoga članka mora se navesti i da se na njega prenosi posredan posjed te pokretnine." i to na način da se navede da se pravo fiducijarnog vlasništva na pokretnini stječe trenutkom kada prijedlog za upis tog prava bude podnesen u Upisnik. Prethodno vlasništvo pokretnine stječe se u tom slučaju kada prijedlog za upis tog prava bude podnesen u Upisnik.

Nadalje, ovim člankom se u stavku 2. propisuje način označavanja ovoga upisa u listu C, dok se stavkom 3. kod konkurencije upisa prava zaloga i fiducijarnog vlasništva, prednost daje upisu prava zaloga. Stavkom 4. daje se prednost zabrani otuđenja i opterećenja u konkurenciji s upisom fiducijarnog vlasništva.

Uz članak 19.

Ovim člankom određuje se da zabrana otuđenja ili opterećenja prema trećima djeluje od narednog dana od kada je odluka o zabrani otuđenja i opterećenja zaprimljena kod Službe upisa.

Uz članak 20.

Ovaj članak sadrži mjeru zaštite vjerovnika. Naime, kada je osiguranje na određenom predmetu upisano u Upisnik na temelju sporazuma stranaka, protivnik osiguranja (odnosno vlasnik stvari) ne smije dovoditi u pitanje založno ili drugo pravo koje je predlagatelj osiguranja, odnosno vjerovnik stekao na tom predmetu, pozivajući se na to da nije bio vlasnik stvari odnosno imatelj dionice, pri tome se ne dira pravo protivnika osiguranja da može sudski osporavati valjanost sporazuma na temelju razloga propisanih Zakonom o obveznim odnosima.

Uz članak 21.

U skladu s odredbama Ovršnog zakona (Glava šesta - prigovor treće osobe, članci 55. do 57.), treća osoba može isticati sve prigovore u odnosu na stvar ili pravo koje je predmet upisa u Upisniku, bilo u samom postupku ovrhe putem prigovora nedopustivosti

ovrhe ili u posebnoj parnici radi utvrđenja ovrhe ili osiguranja nedopuštenim, te radi ostvarenja svog prava koje ima na stvari ili pravu.

Također se propisuje da treća osoba ima pravo sudjelovati u postupku brisanja upisa.

Posebno je bitna odredba stavka 4. ovoga članka prema kojoj se treće osobe ne mogu pozivati da nisu znale za postojanje upisa od dana kada je upis načinjen.

Uz članak 22.

Glava četvrta zakona posvećena je postupku upisa u Upisnik, pa je propisano da postupak može pokrenuti po prijedlogu stranke ili po službenoj dužnosti.

Uz članak 23.

Ovim člankom propisuje se sadržaj prijedloga za glavni upis, u kojem treba naznačiti stranke, sudsku ili javnobilježničku ispravu na temelju koje se zahtijeva upis te zahtjev za upis određenoga prava ili zabrane otuđenja, kao i predmet ovrhe odnosno osiguranja. Prijedlozi za glavni upis obavezno će se podnositi na posebnim obrascima i moraju odgovarati sadržaju zaključka kojim se određuje upis.

Uz članak 24.

Ovim člankom propisuju se svi prilozi, koji se trebaju dostaviti uz prijedlog za glavni upis. To su sudsko rješenje ili javnobilježnička isprava na temelju kojih se stječe određeno pravo ili nalaže zabrana raspolaganja. Nadalje, propisuje se prilaganje posebne isprave za npr. vozila ili druge stvari koje su upisane u poseban upisnik (stavak 2.), odnosno isprava kojima se dokazuje postojanje nekog drugog prava, a ne onom iz stavka 2. (stavak 3.).

Stavak 4. sadrži odredbu o starosti isprava iz prethodnih stavaka.

Stavkom 5. se propisuje dužnost tijela ili osoba koje vode javne registre za naprijed pobrojana prava odnosno stvari, da izvratke o pravu vlasništva nad tim stvarima ili pravima izdaju strankama na njihov zahtjev bez odgode, uz naknadu troškova izdavanja izvratka.

Uz članak 25.

Člankom 25. propisuje se postupak upisa po službenoj dužnosti, koji započinje zaprimanjem odluke suda ili druge isprave službi upisa, s tim da se i za takav upis naknadu treba platiti osoba u čiju korist se upis provodi.

Uz članak 26.

Ovim člankom propisuje se sadržaj i način donošenja zaključka o glavnom upisu.

Stavkom 1. propisuje se postupanje službe upisa pri upisu po službenoj dužnosti, a stavkom 2. na prijedlog stranke. Zaključak o glavnom upisu donosi se na

posebnom obrascu, koje je dužna popuniti stranka ako ona podnosi prijedlog, a inače će ih popuniti služba upisa kod upisa po službenoj dužnosti (stavak 5. i 4.). Stavkom 8. propisano je da zaključak o glavnom upisu ne treba biti obrazložen, što se propisuje iz razloga ekonomičnosti, te stoga što je postupak upisa formalni postupak koji treba provesti brzo i bez odlaganja. Pravila o postupanju su jasna i određena, tako da pozitivnu odluku, odnosno odluku u korist stranke ne treba obrazlagati. Stavkom 9. se propisuje da zaključak kojim se odbacuje ili odbija prijedlog za upis, odnosno kojim se obustavlja postupak za glavni upis iniciran po službenoj dužnosti, mora biti obrazložen, što je u skladu s općim postupovnim pravilima hrvatskoga zakonodavstva. Stavkom 10. propisuje se rok od 8 dana za donošenje zaključka po prijedlogu stranke. Nakon proteka toga roka stranka može podnijeti naknadni prijedlog, o kojemu se mora odlučiti u roku od tri radna dana, te se nakon toga ima smatrati da je prijedlog odbijen, u kom slučaju stranka može uložiti prigovor sukladno članku 30. ovoga Zakona.

Uz članak 27.

Predloženom odredbom članka 27. određuje se osnivanje i sadržaj privremenog uloška dok se ne donese zaključak o glavnom upisu, njegova zamjena novim uloškom i njegovo brisanje, te njegove pravne značajke u odnosu na zaključak o glavnom upisu.

Uz članak 28.

Ovaj članak sadrži pobliže odredbe o upisu zabilježbe iz članka 7. stavka 3. ovoga Zakona.

Uz članak 29.

Odredbom ovoga članka propisuje se obaveza dostave zaključka o upisu, odbačaju ili odbijanju zahtjeva, strankama u odnosu na koje se upis obavlja, kao i drugim sudionicima, ako su predložili upis.

Uz članak 30.

Protiv zaključka o upisu te zaključka kojim se odbacuje ili odbija zahtjev odredbom ovoga članka omogućuje se stranci ili sudioniku u postupku podnošenje prigovora.

Ovom odredbom propisuje se kome se prigovor podnosi, rok za njegovo podnošenje, s tim da je za odlučivanje o prigovoru stvarno nadležan općinski sud na čijem se području nalazi sjedište Službe upisa.

Uz članak 31.

Odredbom ovoga članka propisan je postupak suda u povodu prigovora iz članka 30. ovoga Zakona, te donošenje rješenja o zahtjevu za upis nakon provedenog postupka, protiv kojeg je dopuštena žalba u roku od 8 dana. O žalbi odlučuje mjesno nadležni županijski sud, što proizlazi iz supsidijarne primjene pravila parničnog postupka.

Uz članak 32.

Ovom odredbom propisuje se da je Služba upisa dužna bez odgode zabilježiti u posebnoj rubrici u ulošku, pravomoćnost rješenja o glavnom upisu, uz naznaku dana kojeg je pravomoćnost nastupila.

Uz članak 33.

Ovom odredbom propisuje se način provedbe upisa sudskih rješenja donesenih u povodu žalbe.

Uz članak 34.

Odredbom ovoga članka dana je ovlast stranci ili sudioniku u postupku čije je pravo izvršeni upisom povrijeđeno, da podnese tužbu radi brisanja nezakonitog upisa (brisojna tužba) i rok za njeno podnošenje, te upis zabilježbe spora u povodu te tužbe.

Uz članak 35.

Ovom se odredbom obvezuje Služba upisa izvršiti zabilježbu pravomoćnosti svoga zaključka odnosno pravomoćnosti sudskog rješenja.

Uz članak 36.

Ovaj članak sadrži odredbe o ispravama na temelju kojih se može odrediti brisanje upisa iz Upisnika određenog po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke.

Uz članak 37.

Glava peta sadrži prijelazne i završne odredbe u koje je ugrađena i lebdeće založnopravno osiguranje.

Odredbom ovog članka propisan je rok od 6 mjeseci u kojem je ministar nadležan za poslove pravosuđa dužan donijeti pravilnik iz članka 2. stavka 6. ovoga Zakona ; pravilnik o uvjetima korištenja i o naknadi za korištenje preko elektroničkih medija podataka sadržanih u upisnicima i drugim evidencijama Službe upisa i pravilnik o naknadama za upise u Upisnik..

Odluku o roku početka rada službe upisa posebnom odlukom odredit će ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Uz članak 38.

Ovaj članak sadrži novi institut tj. odredbe o tzv. lebdećem založnopravnom osiguranju. Naime, radi osiguranja novčane tražbine predlagatelja osiguranja odnosno vjerovnika ili novčane protuvrijednosti njegove nenovčane tražbine, kada stranke mogu sporazumno zasnovati založno pravo na ukupnosti svih njegovih pokretnina ili samo pokretnina određene vrste (npr. određene vrste roba) koje se nalaze u ili na određenom prostoru (skladišta, silos ili drugi poslovni prostor);

Pri provedbi takvog osiguranja pokretnine se neće posebno popisivati ili na drugi način pojedinačno određivati. Protivnik osiguranja odnosno dužnik ovlašten je otuđivati

navedene pokretnine, a založno pravo na tim pokretninama prestaje njihovom predajom trećem ili njihovim odnošenjem iz ili sa određenog prostora. Ako u sporazumu stranaka nije drukčije određeno, protivnik osiguranja odnosno dužnik dužan je uredno nadomještati otuđene ili odnesene pokretnine prema prirodi svoje djelatnosti. Kada vjerovnik zatraži ovrhu radi naplate osigurane tražbine, predmetom založnog prava smatrat će se sve pokretnine koje se prilikom pljenidbenog popisa nađu kod dužnika.

Ovom odredbom se nadalje određuje predmet založnog prava u slučaju otvaranja stečaja kada je bilo osnovano lebdeće založnopravno osiguranje, u tom slučaju određuje se različno pravo predlagatelja osiguranja odnosno vjerovnika na pokretninama koje se u vrijeme ovrhe odnosno otvaranja stečajnoga postupka nađu kod njega u ili na određenom prostoru iz stavka 1 ovog članka.

Uz članak 39.

Da bi se u zemljišnoj knjizi upisom hipoteke na nekretnine steklo založno pravo i na pokretnini koja ima značenje pripatka te nekretnine, ovom odredbom se propisuje da od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, pokretnina opterećena hipotekom u zemljišnoj knjizi mora biti određena i upisana kao pripadak nekretnine.

Uz članak 40.

Sada na temelju Ovršnog zakona postoji mogućnost osnivanja sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina na pokretninama i pravima.

Takva osiguranja dijelom su se pojedinačno publicirala u «Narodnim novinama» zbog čega se objektivno ne može znati je li određena pokretnina ili pravo opterećeno zalogom ili drugim pravom, što uzrokuje nesigurnost vjerovnika u postupku osiguranja tražbine jer nemaju saznanja o, eventualnim, založnim i drugim pravima na pokretnini.

Stoga se predlaže da se omogući strankama da založna prava stečena prije stupanja na snagu ovoga Zakona evidentiraju u Upisniku, čime bi se doprinijelo potpunosti podataka u Upisnik.

Stavkom 2. su se isključile odredbe koje određuju da se založno ili drugo pravo stječe tek upisom u registar, čime je poštovano načelo da se stečena prava bez suglasnosti stranaka ne mogu mijenjati.

Uz članak 41.

Odredbom ovog članka usklađuju se drugi propisi s ovim Zakonom.

Uz članak 42

Ovom odredbom određuje se dan stupanja na snagu i primjena Zakona.